Politeja
Nr 4(104), 2026, s. 269-292
https://doi.org/10.12797/Politeja.23.2026.104.13
Licencja: CC BY-NC-ND 4.0

Aleksandra RYŚ
Uniwersytet Jagielloński
aleksandra.rys@doctoral.uj.edu.pl

ZJEDNOCZONE EMIRATY ARABSKIE WOBEC KONFLIKTU IZRAELSKO-PALESTYŃSKIEGO PO 7 PAŹDZIERNIKA 2023 ROKU

ABSTRACT **The United Arab Emirates' Approach to the Israeli-Palestinian Conflict after October 7, 2023**

The aim of the article is to assess the effectiveness of the Abraham Accords in the war between Israel and Hamas, which escalated in October 2023. It was concluded that the Abraham Accords did not contribute to either stopping military operations in the ongoing war or ending it. The United Arab Emirates maintained diplomatic relations with Israel while simultaneously supporting the Palestinian cause. This policy was based on strategic calculations and rational decisions that reflected the UAE's interests and capabilities, and perception of regional dynamics. The research method involved a case study of UAE-Israeli relations and tracking the UAE's approach to engaging with the parties involved in the war. The author of the article analyzes events from October 2023 to January 2025 using mainly excerpts from speeches, official government statements, and the Abraham Accords. Neoclassical realism was chosen as the theoretical framework for the study, focusing on the state's stance towards the war and relations with regional actors.

Keywords: United Arab Emirates, Israel, Abraham Accords, the Palestinian issue, neoclassical realism

Słowa kluczowe: Zjednoczone Emiraty Arabskie, Izrael, porozumienia Abrahamowe, kwestia palestyńska, realizm neoklasyczny

WPROWADZENIE

Porozumienia Abrahamowe zawarte we wrześniu 2020 roku zapoczątkowały okres zmian w regionalnym układzie sił na Bliskim Wschodzie[1]. Oznaczało to przede wszystkim stopniowe wyjście Izraela z regionalnej izolacji i rozpoczęcie współpracy z aktorami bliskowschodnimi. Przewidywano, że dzięki normalizacji stosunków dyplomatycznych Izrael i Zjednoczone Emiraty Arabskie, jako główni sygnatariusze porozumienia, zwiększą interakcje na płaszczyźnie gospodarczej i politycznej.

Proces budowania relacji między państwami został spowolniony w wyniku wybuchu wojny między Hamasem a Izraelem w październiku 2023 roku, która eskalowała po atakach przeprowadzonych przez Hamas po stronie izraelskiej granicy. Zdecydowana większość społeczności międzynarodowej sprzeciwiła się trwającej sytuacji, zwłaszcza asymetrycznym użyciu siły przez Izrael. Członkowie Rady Współpracy Państw Zatoki (Gulf Cooperation Council, GCC) przyjęli krytyczną postawę wobec Izraela, choć rzeczywiste działania podjęte w następstwie wydarzeń różniły się między poszczególnymi monarchiami[2]. Przedstawiciele ZEA potępili działania zbrojne prowadzone przez strony konfliktu, aczkolwiek stosunki z Izraelem nie uległy zmianie i w konsekwencji zawarte porozumienia pozostały w mocy.

W porozumieniach Abrahamowych można odnaleźć zapis o utrzymaniu porządku regionalnego, zaprowadzonego w wyniku pojednania izraelsko-arabskiego. Pokojowa wizja regionu jest jedną z przewodnich idei, jednak realizacja zawartych w nich założeń napotkała istotne wyzwania w praktyce. W związku z powyższym celem artykułu jest ukazanie skuteczności porozumień Abrahamowych w kontekście wojny między Hamasem a Izraelem. W centrum analizy są polityka zagraniczna Zjednoczonych Emiratów Arabskich wobec Izraela, wspomniane już porozumienia oraz wydarzenia związane z wojną. Należy udzielić odpowiedzi na pytania, dlaczego Zjednoczone Emiraty Arabskie zdecydowały się utrzymać stosunki dyplomatyczne z Izraelem, co decyduje o prowadzonej polityce władz w Abu Zabi wobec stron konfliktu i jaką rolę odgrywają w tej sytuacji porozumienia Abrahamowe. Weryfikacji wymaga główne założenie, iż utrzymanie stosunków dyplomatycznych z Izraelem jest podyktowane koniecznością zachowania równowagi w regionalnym układzie sił. Ponadto kalkulacje polityczne i gospodarcze, tj. rosnąca zależność gospodarcza między Izraelem a ZEA, wspieranie

[1] Artykuł powstał na podstawie referatu wygłoszonego podczas I Kongresu Bliskiego Wschodu na Uniwersytecie Gdańskim, który odbył się na przełomie lutego i marca 2024 roku.

[2] Więcej na temat reakcji państw bliskowschodnich wobec eskalacji konfliktu między Hamasem a Izraelem oraz porozumieniach Abrahamowych czytaj w: S. Cengiz, N.H. Battaloglu, F. Al Qawasmi, *Gulf States and Israel's War on Gaza: Variation in Responses and Policies*, Gulf Studies Centers, College of Arts and Sciences, Qatar University, 15 X 2024; W. Grabowski, *Zamach terrorystyczny Hamasu na Izrael (2023) – geneza i reperkusje dla państw Zatoki Perskiej*, „Forum Nauk Społecznych" 2024, nr 2; N. Khalid, B. Mat, *Responses of Gulf States to the Palestine-Israel Conflict in Post 7th October 2023*, „SINERGI: Journal of Strategic Studies & International Affairs" XII 2024, vol. 4, nr 2; S.Y. Ahn, *The Shifting Dynamics of Amity and Enmity in the Middle East: Analysing the 2023 Israel-Hamas War through the Framework of Regional Security Complex Theory*, „Asian Journal of Political Science" 2025, vol. 33(2).

rozwiązania dwupaństwowego oraz wykorzystanie własnych możliwości zgodnie z posiadanymi zasobami wyznaczają strategię postępowania wobec stron konfliktu.

ZAŁOŻENIA TEORETYCZNE I METODOLOGICZNE

W celu przeprowadzenia analizy zastosowano realizm neoklasyczny. Zgodnie z definicją Norrina M. Ripsmana owe podejście służy wyjaśnieniu polityki zagranicznej kształtowanej przez władze państwowe (zmienna zależna) w odpowiedzi na zjawiska zachodzące w systemie międzynarodowym (zmienna niezależna). To, w jaki sposób zostaną zinterpretowane owe zjawiska pochodzące z systemu oraz jakie decyzje zostaną podjęte, zależy od wyboru odpowiedniej zmiennej interweniującej, tj. percepcji otoczenia przez elity polityczne, kultury strategicznej, instytucji państwowych i relacji między społeczeństwem a państwem[3]. Ze względu na specyfikę analizowanych zjawisk wybrano percepcję władz w Abu Zabi, którą odnajdujemy w oficjalnych stanowiskach i wypowiedziach polityków emirackich. Warto zaznaczyć, że niemniej istotnym czynnikiem jest potęga państwa[4] – na przykładzie ZEA, państwa małego z definicji, można zauważyć, że możliwości te są do pewnego stopnia ograniczone.

Zmienne z poziomu systemu międzynarodowego dotyczą polityki amerykańskiej wobec regionu oraz sąsiedztwa ZEA. W konsekwencji wymienione w tym studium przypadku czynniki ostatecznie determinują politykę zagraniczną państwa. Dla kontrastu neorealizm wyjaśnia zachodzące zjawiska wyłącznie poprzez pryzmat struktury systemu międzynarodowego, bez uwzględnienia czynników wewnątrzpaństwowych, co w dużym stopniu ogranicza możliwości przeprowadzenia analizy. Ponadto, jak podkreśla Jacek Czaputowicz, zastosowanie tego podejścia badawczego pomaga w wyjaśnieniu rezultatów na arenie międzynarodowej, a nie polityki zagranicznej państw, co odróżnia neorealizm od realizmu neoklasycznego[5]. Stąd jego zastosowanie wydaje się słusznym zabiegiem, gdyż umożliwi ono wyjaśnienie decyzji władz ZEA będących odpowiedzią na bodźce pochodzące z zewnątrz przy jednoczesnym uwzględnieniu własnych możliwości oraz percepcji.

We współczesnych badaniach wskazuje się jednak na zwiększoną regionalną aktywność ZEA, która wykracza poza klasyczne zachowanie małych państw[6]. Świadczy o tym

[3] N.M. Ripsman, *Neoclassical Realism*, [w:] *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*, red. N. Roy, New York 2017, s. 1-3; N.M. Ripsman, J.W. Taliaferro, S.E. Lobell, *Neoclassical Realist Theory of International Politics*, New York 2016, s. 62-79; M. Kozub-Karkut, *Realizm neoklasyczny w perspektywie teorii stosunków międzynarodowych i polityki zagranicznej*, Kraków 2020, s. 233-262.

[4] F. Zakaria, *From Wealth to Power: The Unusual Origins of American's World Role*, Princeton 1998, s. 3-4; J. Czaputowicz, *Mapa współczesnego realizmu: realizm klasyczny, neorealizm, realizm neoklasyczny*, [w:] *Teoria realizmu w nauce o stosunkach międzynarodowych,* red. E. Haliżak, J. Czaputowicz, Warszawa 2014, s. 32.

[5] J. Czaputowicz, *Mapa współczesnego*..., s. 31-35.

[6] M. Szalai, *The Foreign Policy of Smaller Gulf States: Size, Power, and Regime Stability in the Middle East*, New York 2022; I. Hassan, *The UAE: A Small State with Regional Middle Power Aspirations*, [w:] *Unfulfilled Aspirations: Middle Power Politics in the Middle East*, red. A. Saouli, New York 2020;

większa asertywność ZEA przejawiająca się w bezpośrednim zaangażowaniu militarnym w Libii i Jemenie w czasie wydarzeń tzw. arabskiej wiosny. Jeśli chodzi o aspekt gospodarczy, to należy podkreślić, iż ZEA są jedną z najbardziej konkurencyjnych gospodarek na świecie, zajmując 25. pozycję w 2019 roku. Jeden z emirackich państwowych funduszy majątkowych – Abu Dhabi Investment Authority – uplasował się na 5. miejscu w globalnym zestawieniu. Wyróżnienie to dotyczyło także rankingu Soft Power, w którym ZEA po raz drugi znalazły się w pierwszej dziesiątce państw jako jedyny kraj arabski. Oprócz tego emiraccy dyplomaci zaangażowali się bezpośrednio w działania mediacyjne w wojnie między Ukrainą a Rosją[7]. Władze w Abu Zabi poszerzyły swoją aktywność w wymiarze międzynarodowym poprzez przyłączenie się do nieformalnej grupy BRICS+, partycypację w rozwoju korytarza gospodarczego Indie–Bliski Wschód–Europa (India–Middle East–Europe Economic Corridor, IMEC) oraz podpisanie szeregu umów o wolnym handlu (*Comprehensive Economic Partnership Agreements*, CEPA)[8]. W kontekście militarnym amerykańska administracja w czasie prezydentury Joe Bidena nadała Zjednoczonym Emiratom Arabskim status głównego partnera obronnego (*major defense partner*)[9].

Khalid S. Almezaini, który nawiązuje do konfliktu izraelsko-palestyńskiego, wyjaśnia, że Abu Zabi posiada ograniczone zasoby militarne, a jego bezpieczeństwo jest w głównej mierze zależne od gwarancji udzielanych przez sojusz ze Stanami Zjednoczonymi. Stąd też wskazał na dwa inne narzędzia, dyplomatyczne oraz gospodarcze (*diplomatic and economic tools*), które zostały zastosowane przez tamtejsze władze[10]. Zamiast odnoszenia się do narzędzi twardej polityki stosowana jest pomoc zagraniczna, w tym humanitarna oraz mediacje. Emma Soubrier twierdzi, że ZEA, jak również Katar, wykorzystują swoją potęgę gospodarczą, wiedząc, że pod względem liczby ludności i uwarunkowań geograficznych prezentują się słabiej. Jak dodała, potencjał gospodarczy sprawia, że ZEA i Katar nie postrzegają siebie w kategorii małych państw i może dojść do sytuacji, w których państwo wykracza poza swoje możliwości na wzór państw

E. Soubrier, *Evolving Foreign and Security Policies: A Comparative Study of Qatar and the United Arab Emirates*, [w:] *The Small Gulf States: Foreign and Security Policies Before and After the Arab Spring*, red. J.-M. Rickli, Kh.S. Almezaini, New York 2017; M. Kamrava, *Hierarchy and Instability in the Middle East Regional Order*, „International Studies Journal (ISJ)" 2018, vol. 14, nr 4; J. Zdanowski, *Middle East 2024: Decoding the Complexities of a Regional System*, Kraków 2024.

[7] *Top 100 Largest Sovereign Wealth Fund Rankings by Total Assets*, Sovereign Wealth Fund Institute, [online] https://www.swfinstitute.org/fund-rankings/sovereign-wealth-fund, 26 II 2025; *UAE Continues to Lead as Regional Hub for Trade, Business, Travel: World Bank*, Emirates News Agency, 18 XI 2024, [online] https://www.wam.ae/en/article/b69arum-uae-continues-lead-regional-hub-for-trade-business, 26 III 2025; *Global Soft Power Index*, United Arab Emirates Government website, 19 XI 2024, [online] https://u.ae/en/about-the-uae/uae-competitiveness/global-soft-power-index, 26 III 2025.

[8] *Comprehensive Economic Partnership Agreements*, United Arab Emirates Ministry of Economy, [online] https://www.moec.gov.ae/en/cepa, 26 III 2025.

[9] S. Mathews, *US Names UAE Major Defence Partner as Middle East Tensions Soar*, Middle East Eye, 23 IX 2024, [online] https://www.middleeasteye.net/news/biden-and-uae-nahyan-meet-abu-dhabi-hopes-business-trump-middle-east-tensions, 26 III 2025.

[10] Więcej o pomocy udzielanej przez ZEA czytaj w: Kh.S. Almezaini, *The UAE and Foreign Policy: Foreign Aid, Identities and Interests*, London–New York 2012, s. 49-50, 120-121.

średnich i dużych, dysponujących o wiele większym potencjałem[11]. Tak też właśnie uczyniono w drugiej dekadzie XXI wieku, stając się aktywnym regionalnym graczem. Można zatem zauważyć, że pomimo wewnętrznych ograniczeń małe państwa mogą odgrywać znaczącą rolę w regionie lub nawet na arenie międzynarodowej. Abdelraouf Galal słusznie zauważył, że każdy aktor dysponuje odmiennym potencjałem oraz inaczej postrzega otoczenie międzynarodowe, co w konsekwencji przekłada się na przyjęcie zróżnicowanej strategii polityki zagranicznej[12].

Zastosowanymi metodami badawczymi są metody jakościowe, tj. studium przypadku stosunków emiracko-izraelskich oraz śledzenie procesu, tzw. *process tracing*. W centrum uwagi umieszczono wydarzenia, które miały miejsce od października 2023 do stycznia 2025 roku, kończące się podpisaniem porozumienia w sprawie zawieszenia broni. Zostały one poprzedzone wprowadzeniem o stosunkach między Izraelem a ZEA. Następnie przybliżono zapisy porozumień Abrahamowych, w ramach których nastąpił rozkwit relacji na linii Abu Zabi–Izrael, przy szczególnym uwzględnieniu aspektów politycznych i gospodarczych. Przyjęte ramy badawcze umożliwią uchwycenie stanu stosunków dyplomatycznych między regionalnymi partnerami oraz ukazanie strategii Zjednoczonych Emiratów Arabskich wobec toczącego się konfliktu. W celu analizy tematu posłużono się fragmentami przemówień decydentów politycznych, stanowisk rządowych, porozumieniami Abrahamowymi zawartymi we wrześniu 2020 roku oraz źródłami wtórnymi.

GENEZA RELACJI IZRAELSKO-EMIRACKICH

Między Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi nigdy nie doszło do bezpośredniej konfrontacji[13]. Ówcześni arabscy decydenci polityczni sprzeciwiali się ich działaniom wymierzonym przeciwko Palestyńczykom, lecz nie angażowali się w konflikty zbrojne, które miały miejsce na przestrzeni dekad. Zjednoczone Emiraty Arabskie, wspólnie z pozostałymi państwami arabskimi, broniły praw Palestyńczyków do utworzenia niepodległego państwa, czego przejawem było wspieranie inicjatyw pokojowych w latach 80. i 90. poprzedniego stulecia, a także na początku XXI wieku[14].

---

[11] E. Soubrier, *Evolving Foreign*..., s. 124.

[12] A.M. Galal, *External Behavior of Small States in Light of Theories of International Relations*, „Review of Economics and Political Science" 2020, vol. 5, nr 1, s. 54.

[13] Należy liczyć od momentu zjednoczenia emiratów i powstania ZEA, czyli od 1971 roku; M. Zaga, *Israel and the United Arab Emirates: The Axis of Precedents*, [w:] *Israel's Relations with Arab Countries: The Unfulfilled Potential*, red. R. Kibrik, N. Goren, M. Kahana-Dagan, Ramat Gan 2021, s. 74; O relacjach Zjednoczonych Emiratów z Izraelem pisano również w: K. Bałenkowski, *Relacje Izraela ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Od wrogości do strategicznego partnerstwa*, „Wschodnioznawstwo" 2025, t. 19.

[14] M. Zaga, *Israel and the United Arab Emirates...*, s. 75. Rolę Zjednoczonych Emiratów Arabskich w rozwoju Palestyny, w tym ich zaangażowania w odbudowę Strefy Gazy po wybuchu konfliktu w październiku 2023 roku omówiono w: K. Zielińska, *The Role of United Arab Emirates in Palestinian Development: Foreign Policy Change and Potential for Pragmatic Engagement*, „Politeja" 2025, vol. 22, nr 6(100).

Arabia Saudyjska, jeden z najważniejszych sojuszników ZEA, podjęła próbę przewodzenia w kwestii zakończenia konfliktu arabsko-izraelskiego[15]. Przykładem tego jest przygotowany przez Saudyjczyków Plan Fahda w 1981 roku, który zakładał m.in. utworzenie niepodległego państwa palestyńskiego ze stolicą w Jerozolimie. Z podobną inicjatywą wystąpiono w 2002 roku, prezentując Arabską Inicjatywę Pokojową (*Arab Peace Initiative*), której celem było również osiągnięcie porozumienia w sprawie kwestii palestyńskiej oraz normalizacja stosunków dyplomatycznych państw arabskich z Izraelem, uzależniona od wycofania się tego państwa z terytoriów okupowanych. Pomimo wielu podejść oraz wyrazów chęci rekoncyliacji plan nie został wdrożony[16]. Warto również zaznaczyć, że niektóre monarchie Zatoki Perskiej, tj. Katar, Kuwejt, ZEA i Arabia Saudyjska, są największymi darczyńcami pomocy dla strony palestyńskiej.

W pierwszej dekadzie XXI wieku zaczęto zawierać kontrakty handlowe na sprzedaż izraelskich technologii do ZEA mimo braku oficjalnych stosunków dyplomatycznych. Innym przykładem stopniowego zbliżenia emiracko-izraelskiego było ustanowienie w 2015 roku oficjalnego przedstawicielstwa Izraela przy Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej (International Renewable Energy Agency, IRENA), której siedziba znajduje się na terenie ZEA. Uznano to za krok prowadzący ku normalizacji bilateralnych relacji, lecz zaprzeczano takowej możliwości[17].

W zbliżeniu Izraela i Zjednoczonych Emiratów Arabskich odegrało rolę kilka czynników. Pierwszym z nich jest sojusz ze Stanami Zjednoczonymi jako głównym gwarantem bezpieczeństwa. Zdaniem Mehrana Kamravy przypisywanie Izraelowi statusu regionalnej potęgi jest uwarunkowane silnym sojuszem z tym państwem oraz posiadaniem broni jądrowej[18]. O wadze sojuszu izraelsko-amerykańskiego często mówi się nie tylko w oficjalnych wystąpieniach, ale również w amerykańskich strategiach bezpieczeństwa narodowego. Dla Abu Zabi normalizacja relacji z Izraelem służy umocnieniu więzi z Waszyngtonem i uzyskaniu dostępu do nowoczesnych technologii oraz sprzętu wojskowego. Ponadto taki stan rzeczy sprzyja podkreślaniu aspiracji ZEA do stania się regionalną średnią potęgą[19]. Państwa Zatoki Perskiej zajmują priorytetowe miejsce w agendzie USA, aczkolwiek relacje te weszły w okres niepewności w drugiej dekadzie XXI wieku, kiedy Stany Zjednoczone ogłosiły zwrot ku Azji (*Pivot to Asia*), co wywołało w regionie obawy dotyczące przyszłości amerykańskiego zaangażowania oraz trwałości obecności wojskowej USA w Zatoce Perskiej[20]. To wywołało spadek zaufania do amerykańskiej administracji i postanowiono wdrożyć alternatywne opcje w celu zapewnienia bezpieczeństwa państw. Nie zmienia to jednak faktu, że Stany Zjednoczone

[15] H.CH. Metz, *Saudi Arabia: A Country Study*, Washington 1992, s. 223; C. Jones, Y. Guzansky, *Fraternal Enemies: Israel and the Gulf Monarchies*, New York 2019, s. 29-40.

[16] *Tamże*, s. 40.

[17] C. Jones, Y. Guzansky, *Fraternal Enemies*..., s. 77; A. Younes, *Israel to Open Office for Renewable Energy in Abu Dhabi*, Al Jazeera, 27 XI 2015, [online] https://www.aljazeera.com/news/2015/11/27/israel-to-open-office-for-renewable-energy-in-abu-dhabi, 14 II 2024.

[18] M. Kamrava, *Hierarchy and*..., s. 18.

[19] M. Szalai, *The Foreign*..., s. 211.

[20] D. Esfandiary, *New Order in the Gulf: The Rise of the UAE*, London 2022, s. 54-56.

pozostają nadal kluczowym sojusznikiem i nie zamierzają opuścić regionu, czego dowodem są słowa prezydenta Joe Bidena: *Nie odejdziemy i nie zostawimy próżni do wypełnienia przez Chiny, Rosję czy Iran* [...]. *Będziemy starali się wykorzystać ten moment dzięki aktywnemu, pryncypialnemu amerykańskiemu przywództwu*[21].

Zdaniem ekspertów czynnikiem, który zbliżył do siebie Izrael i ZEA, jest postrzeganie Iranu jako głównego zagrożenia dla bezpieczeństwa Izraela oraz niektórych państw Zatoki Perskiej[22]. Należy przy tym podkreślić, że poziom zagrożenia dla obydwu stron jest zróżnicowany – w przypadku Izreala Iran jest uważany za zagrożenie egzystencjalne, natomiast w przypadku ZEA obrano podejście zwane strategicznym hedgingiem, pozwalające utrzymać zrównoważoną postawę wobec państwa stanowiącego potencjalne zagrożenie[23]. Same stosunki emiracko-irańskie postrzega się jako skomplikowane i złożone. Na ten stan rzeczy mają wpływ czynniki natury ekonomicznej, społecznej i politycznej[24]. ZEA są jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych Iranu, a w samych Emiratach Irańczycy dokonywali inwestycji. Ponadto ZEA są zamieszkiwane przez dość liczną diasporę irańską. Powstała zależność wpływa zatem na wybór zrównoważonego podejścia i unikanie konfliktu, który zdecydowanie nie leży w interesie Abu Zabi, w szczególności biorąc pod uwagę dysproporcje w wielkości państw, ich zasobach oraz bliskie położenie[25]. To, co jednak wzbudziło niepokój wśród amerykańskich sojuszników, w szczególności Izraela, to irański program nuklearny oraz pozostawienie nierozwiązanych problemów nieobjętych zawartym porozumieniem atomowym w 2015 roku (*Joint Comprehensive Plan of Action,* JCPOA), takich jak rozwój rakiet balistycznych, wspieranie ugrupowań szyickich (*proxies*) czy też zniesienie części sankcji i w konsekwencji możliwy wzrost agresywnej polityki Iranu[26]. Premier Izraela, Benjamin Netanjahu, w jednym ze swoich wystąpień na forum ONZ stwierdził, że porozumienie nuklearne z Iranem doprowadziło do zbliżenia między Izraelem a państwami arabskimi, co było niezamierzoną, aczkolwiek pozytywną konsekwencją[27]. Kadencja prezydenta

[21] *US „Will Not Walk Away" from Middle East: Biden at Saudi summit*, Al Jazeera, 16 VII 2022, [online] https://www.aljazeera.com/news/2022/7/16/biden-lays-out-middle-east-strategy-at-saudi-arabia-summit, 15 II 2024.

[22] O.H. Rahman, *The Emergence of GCC-Israel Relations in a Challenging Middle East*, Brookings Doha Center, Policy Note, VII 2021, s. 2; M.M. Kosman, *Abraham Accords against the Backdrop of the Middle East Political Mosaic*, „Przegląd Strategiczny" 2022, nr 15, s. 105-122; F. Triantama, *United Arab Emirates–Israel Rapprochement: A Rational Choice of Emiratis*, „Journal of International Studies" 2023, vol. 19, nr 1, s. 186-190.

[23] W. Grabowski, *From Speech Acts to Extraordinary Measures – Securitization and Hybrid Warfare in Iran-Israel Relations*, „Przegląd Strategiczny" 2022, nr 15, s. 146-148; Y. Guzansky, *Strategic Hedging by Non-Great Powers in the Persian Gulf*, [w:] *Great Powers and Geopolitics. International Affairs in a Rebalancing World*, red. A. Klieman, Cham 2015, s. 231-253.

[24] Sh. Kirmanj, R. Tofik, *The UAE's Foreign Policy Drivers*, „Middle East Policy" 2023, vol. 30, nr 4, s. 68-69.

[25] *Tamże*, s. 68.

[26] R. Einhorn, R. Nephew, *The Iran Nuclear Deal: Prelude to Proliferation in the Middle East?*, Foreign Policy at Brookings, V 2016, Paper 11, s. 22-24.

[27] *At UN Assembly, Israel's Netanyahu Claims Iran Harboring Secret Nuclear Site*, United Nations, 27 IX 2018, [online] https://news.un.org/en/story/2018/09/1021192, 18 II 2024.

Obamy nie była uznawana za sprzyjającą bliskowschodnim sojusznikom i więcej ich dzieliło, niż łączyło – w centrum uwagi był Iran i jego stopniowe wyjście z izolacji za sprawą amerykańskiej dyplomacji. Na te działania odpowiedział następca Obamy, Donald Trump. Doprowadził do odprężenia w stosunkach między Izraelem i państwami arabskimi a Stanami Zjednoczonymi oraz zastosował politykę „maksymalnej presji" wobec Iranu, która miała ograniczyć jego potencjał i moc oddziaływania w regionie[28]. Jak się jednak okazało, paradoksalnie doprowadziła ona do rozszerzenia aktywności Iranu negatywnie postrzeganej przez jego otoczenie.

Odejście od twardej polityki na rzecz stosowania narzędzi miękkiej siły, co wiąże się jednocześnie z polepszeniem relacji w regionie, może być kolejnym czynnikiem determinującym wybór dokonany przez Abu Zabi wobec Izraela. Zdaniem Kristiana C. Ulrichsena proces ten rozpoczął się w 2019 roku, w momencie, kiedy podjęto decyzję o ograniczeniu zagranicznej aktywności militarnej i zwróceniu się ku polityce pragmatycznej[29]. Brak stanowczej reakcji ze strony amerykańskiej administracji na ataki dokonane na terytorium Arabii Saudyjskiej (później także w ZEA) podał w wątpliwość gwarancje bezpieczeństwa udzielane dotychczas przez USA, stąd też zdecydowano się na zbliżenie m.in. z Izraelem. W opinii Diny Esfandiary działania Abu Zabi wpisują się jednak w szersze pojęcie zwane asertywnością. Emirackie władze dokonały zmian w swojej strategii polityki zagranicznej po wybuchu arabskiej wiosny, znacząco zwiększając swoją aktywność regionalną oraz niezależność w podejmowaniu decyzji. Przejawem tego jest poszerzenie grona państw, z którymi doszło do polepszenia lub ustanowienia stosunków dyplomatycznych, zwłaszcza ze wspomnianym już Izraelem, ale także z Turcją i Syrią. Jak dodano, postawa asertywna idzie w parze z rozbudową swojego potencjału, zwłaszcza gospodarczego, politycznego i militarnego. Bez posiadania tych zasobów byłoby trudniej zwiększyć aktywność ZEA na regionalnej scenie politycznej[30].

Decydenci polityczni w Abu Zabi w swoich wypowiedziach często odnoszą się do stabilizacji i pokoju, stanowiących podstawę utrzymania ładu na Bliskim Wschodzie. W strategiach polityki zagranicznej są to kluczowe hasła wzbogacone o stosowanie dialogu, a także pomocy będącej nieodłącznym elementem wizji ZEA wobec nie tylko regionu, ale również świata[31]. Warto odnieść się do jednego z corocznych przemówień Anwara Gargasha, doradcy dyplomatycznego prezydenta ZEA, szejka Muhammada ibn Zajjida al-Nahajjana na forum Abu Dhabi Strategic Debate w Abu Zabi, zorganizowanej przez ośrodek badawczy Emirates Policy Center w listopadzie 2020 roku. W przemówieniu tym zaznaczył, że: *Decyzja o ustanowieniu stosunków dyplomatycznych z państwem*

[28] C. Thomas, *Iran: Background and U.S. Policy, Congressional Research Service*, 22 IV 2024, Report No. R47321, [online] https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R47321, s. 11.

[29] K.C. Ulrichsen, *Restoring Balance to UAE–Iran Relations*, Arab Center for Research & Policy Studies, 12 XII 2021, [online], https://www.dohainstitute.org/en/PoliticalStudies/Pages/Restoring-Balance-to-UAE-Iran-Relations.aspx, 16 II 2024.

[30] D. Esfandiary, *New Order*..., s. 84-85, 115-117.

[31] *Strategy of the Ministry of Foreign Affairs 2023-2026*, United Arab Emirates government website, 10 X 2023, [online] https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/strategies-plans-and-visions/foreign-affairs/strategy-of-the-ministry-of-foreign-affairs-2026, 16 II 2024.

Izrael była motywowana zaangażowaniem w ukształtowanie nowej i lepszej przyszłości dla regionu[32]. Jak można zauważyć, inicjatywa ta powstała z zamiarem przyczynienia się do stabilizacji regionalnego porządku. Odniesiono się również do kwestii palestyńskiej, twierdząc, że bez względu na porozumienie z Izraelem koniecznością jest osiągnięcie sprawiedliwego i wszechstronnego pokoju (*just and comprehensive peace*), dodając przy tym, że sytuacja ta może korzystnie wpłynąć na proces pokojowy[33]. W porozumieniach Abrahamowych trudno jednak odnaleźć wątek dotyczący rozwiązania dwupaństwowego, a tym bardziej propozycji co do zakończenia konfliktu trwającego nieprzerwanie od dekad.

ISTOTA POROZUMIEŃ ABRAHAMOWYCH

Tak jak już wspominano, porozumienia Abrahamowe zawarto we wrześniu 2020 roku i stronami biorącymi udział w wydarzeniu były Stany Zjednoczone, Izrael, Zjednoczone Emiraty Arabskie i Bahrajn[34]. Wraz z ich podpisaniem otwarto nowy rozdział w relacjach izraelsko-arabskich, choć w niepełnym wymiarze – dotyczy to w szczególności Arabii Saudyjskiej, która wstrzymała się z podjęciem decyzji o normalizacji stosunków, uzależniając ją od podjęcia kroków w kwestii palestyńskiej[35].

W *Deklaracji porozumień Abrahamowych* (*The Abraham Accords Declaration*), podpisanej przez wszystkich uczestników rozmów, motywem przewodnim jest pokój oparty na wzajemnym zrozumieniu i tolerancji wyznaniowej między trzema religiami abrahamowymi. Kooperacja i dialog międzypaństwowy miałyby odgrywać kluczową rolę w zapewnieniu trwałego pokoju na Bliskim Wschodzie. Kwestie te, obok bezpieczeństwa i dobrobytu, stanowią centralny punkt wizji sygnatariuszy[36].

Dokument zawarty między przedstawicielami ZEA a Izraelem pt. *Abraham Accords Peace Agreement: Treaty of Peace, Diplomatic Relations and Full Normalization Between the United Arab Emirates and the State of Israel* dotyczy potencjalnych obszarów współpracy, obustronnych postanowień co do poszanowania integralności terytorialnej każdego z państw, zasady koegzystencji czy też prewencji działań terrorystycznych lub wrogich przeciwko sobie, a także niewspierania takowych aktywności[37]. Oprócz

[32] *Speech by H.E. Dr Anwar Gargash in ADSD 2020*, Emirates Policy Center, 8 XI 2020, [online] https://epc.ae/en/details/news/speech-by-he-dr-anwar-gargash-in-adsd-2020, 18 II 2024.

[33] *Tamże*.

[34] Później do porozumień przyłączyły się także Maroko i Sudan.

[35] R.C. Cooper, *The Future of Saudi-Israeli Relations is a Balancing Act between Palestinian and Regional Interests*, Atlantic Council, 22 II 2024, [online] https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/saudi-arabia-israel-two-state-gaza-normalization/, 18 II 2024.

[36] *The Abraham Accords Declaration*, U.S. Department of State, Washington, IX 2020, [online] https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/10/Abraham-Accords-signed-FINAL-15-Sept-2020-508-1.pdf, 16 II 2024.

[37] *Abraham Accords Peace Agreement: Treaty of Peace, Diplomatic Relations and Full Normalization between the United Arab Emirates and the State of Israel*, U.S. Department of State, Washington, IX 2020, [online] https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf, 16 II 2024.

tych kwestii często odnoszono się do pojęcia pokoju i stabilizacji ze skutkiem nie tylko dla obu stron, ale także regionu. Zgodnie z treścią porozumienia jego sygnatariusze [...] *będą działać na rzecz pokoju, stabilności i dobrobytu na całym Bliskim Wschodzie oraz uwolnienia wielkiego potencjału ich krajów i regionu*[38]. Wyróżniono przy tym obszary bilateralnej współpracy, do których należą m.in. finanse i inwestycje, energetyka, turystyka, nauka, technologie itp. Zdaniem Sanam Vakil i Neila Quilliama, autorów raportu dla Chatham House dotyczącego owych porozumień i ich wpływu na region, normalizacja stosunków dyplomatycznych miała pozytywny wpływ na rozkwit bilateralnej współpracy, zwłaszcza na płaszczyźnie gospodarczej. Stwierdzono, że *taka współpraca jest kluczowym krokiem naprzód, który może pomóc w utrwaleniu deeskalacji* [...] *a przede wszystkim promowaniu lokalnego zarządzania bezpieczeństwem regionalnym*[39]. Na tej podstawie eksperci wysunęli wniosek, iż w przyszłości mogłaby zostać utworzona regionalna struktura bezpieczeństwa, w ramach której zarządzano by konfliktami. Z kolei w publikacji poświęconej analizie porozumień między Izraelem a ZEA przez pryzmat prawa międzynarodowego stwierdzono, że jest to dokument prawnie wiążący, regulowany przez prawo międzynarodowe. Opiera się na zasadach zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych oraz zasadach prawa międzynarodowego, w tym – jak wskazują autorzy – prawdopodobnie na zasadach wyrażonych w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego nr 2625 z 24 października 1970 roku. W szczególności obejmują one wzajemne poszanowanie suwerenności, prawo do życia w pokoju i bezpieczeństwie oraz pokojowe rozwiązywanie sporów. Podkreślono, że narzędzia, jakie zawarto w umowie, tj. dyplomacja, zwiększone partnerstwo gospodarcze oraz „inna bliska współpraca", mogłyby się przysłużyć budowaniu pokoju w regionie oraz poza nim[40].

Jak podkreślili Yoel Guzansky i Gerald M. Feierstein, pomimo że od momentu normalizacji relacji nie osiągnięto wszystkich zamierzonych celów, chociażby takich jak zrealizowanie dostaw myśliwców F-35 ze Stanów Zjednoczonych do ZEA, to jednak poczyniono postępy w bilateralnych stosunkach na gruncie gospodarczym i technologicznym[41]. W maju 2022 roku zawarto kompleksowe porozumienie o partnerstwie gospodarczym z perspektywą wzrostu wartości wymiany handlowej do 10 miliardów dolarów do 2027 roku. Rok później, w marcu 2023 roku, weszło w życie porozumienie o wolnym handlu, znosząc cła na blisko 96% towarów będących przedmiotem bilateralnej wymiany handlowej[42]. Jest to pierwsze tego rodzaju porozumienie między Izraelem a państwem arabskim. Z perspektywy ZEA Izrael znajduje się jednak poza czołówką

[38] *Tamże*.

[39] S. Vakil, N. Quilliam, *The Abraham Accords and Israel–UAE Normalization: Shaping a New Middle East*, Chatham House Research Paper, 28 III 2023, s. 67.

[40] E.C.F. Alter, N. Janardhan, *Abraham Accords: Legal Interpretation and Scope for Collaboration with Asia*, EDA Insight, II 2021, s. 3-10.

[41] G.M. Feierstein, Y. Guzansky, *A Mixed Report Card: The Abraham Accords at Three*, Middle East Institute, 15 IX 2023, [online] https://www.mei.edu/publications/mixed-report-card-abraham-accords-three, 16 II 2024.

[42] *Israel, UAE Sign Free Trade Pact into Effect*, Reuters, 26 III 2023, [online] https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-uae-sign-free-trade-pact-into-effect-2023-03-26/, 16 II 2024.

najważniejszych państw w kontekście handlu zagranicznego, a priorytetowe miejsca zajmują Chiny, Indie, Stany Zjednoczone, Japonia, Arabia Saudyjska i Irak (2022)[43]. Jak podaje „The Economist", w latach 2019-2021 wartość bilateralnej wymiany handlowej wzrosła z kilku milionów do 1,2 miliarda dolarów[44]. Z kolei według informacji podanych przez ministerstwo gospodarki ZEA w latach 2020-2022 wartość wymiany handlowej nieobejmującej ropy naftowej wyniosła 2,5 miliarda dolarów, pozycjonując ZEA dopiero na szesnastym miejscu na liście partnerów handlowych Izraela[45].

Oprócz wymiany handlowej istotną rolę odgrywają inwestycje. Wraz z wejściem w życie porozumienia o wolnym handlu stworzono warunki dla napływu inwestycji zarówno do Izraela, jak i ZEA. Do najważniejszych obszarów będących w kręgu zainteresowań obydwu stron należą sektor energetyczny, w tym energia odnawialna, współpraca w zakresie zarządzania zasobami wodnymi, przestrzeń kosmiczna, sektor opieki zdrowotnej oraz nowoczesne technologie, zwłaszcza sztuczna inteligencja i cyberbezpieczeństwo[46]. Do innych obszarów współpracy należą też turystyka oraz nauka i edukacja.

Niemniej istotną kwestią jest bezpieczeństwo. Izrael i monarchie Zatoki Perskiej pozostają najważniejszymi sojusznikami USA, a także są objęte parasolem bezpieczeństwa pod ich przywództwem. Sojusz militarny emiracko-amerykański rozwinął się na podstawie porozumienia o współpracy obronnej (*Defence Cooperation Agreement*) z 1994 roku. Dotyczy również możliwości umieszczenia sprzętu militarnego sojusznika, prowadzenia ćwiczeń wojskowych oraz uzyskania dostępu do baz morskich i powietrznych, przykładowo do portu Dżebel Ali i bazy lotniczej Al-Dhafra[47]. Choć analiza ta nie dotyczy bezpośrednio stosunków między Stanami Zjednoczonymi a ZEA, to jednak należy wspomnieć, że relacje te doświadczyły turbulencji zwłaszcza w czasie kadencji prezydenta Baracka Obamy oraz Joe Bidena[48]. Polityka prezydenta Trumpa

[43] *UAE Non-Oil Foreign Trade Totals AED 2.233 Trillion in 2022 Setting New Growth Record*, United Arab Emirates Ministry of Economy, 6 II 2023, [online] https://www.moec.gov.ae/en/-/uae-non-oil-foreign-trade-totals-aed-2.233-trillion-in-2022-setting-new-growth-record, 16 II 2024.

[44] *Trade and Security Ties Are Knitting Israel Into Its Region*, „The Economist" 2022, 22 IX, [online] https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/09/22/trade-and-security-ties-are-knitting-israel-into-its-region, 7 IV 2024.

[45] *UAE and Israel Sign Comprehensive Economic Partnership Agreement to Advance Bilateral Trade Beyond USD 10 Billion in 5 years*, United Arab Emirates Ministry of Economy, 31 V 2022, [online] https://www.moet.gov.ae/en/-/uae-and-israel-sign-comprehensive-economic-partnership-agreement-to-advance-bilateral-trade-beyond-usd-10-billion-in-5-years, 16 II 2024.

[46] *The UAE and Israel: Three Years of Progress*, Embassy of the United Arab Emirates, Washington, 14 IX 2023, [online] https://www.uae-embassy.org/sites/default/files/2023-09/230914%20The%20UAE%20and%20Israel-%20Three%20Years%20of%20Progress%20FINAL.pdf, 16 II 2024.

[47] Kh. Al-Suwaidi, *The UAE after the Arab Spring: Strategy for Survival*, London 2023, s. 116.

[48] Przykładem napięć powstałych w stosunkach arabsko-amerykańskich w czasie kadencji prezydenta Bidena był sprzeciw wobec obniżenia cen ropy naftowej, których wzrost był pokłosiem inwazji Rosji na Ukrainie. M. Chulov, *Biden Rebuffed as US Relations with Saudi Arabia and UAE Hit New Low,* „The Guardian" 2022, 3 IV, [online] https://www.theguardian.com/us-news/2022/apr/03/us-relations-saudi-arabia-uae-oil-crisis, 17 II 2024.

sprzyjała państwom arabskim (i Izraelowi) za sprawą wspomnianej już polityki wywieranej presji na Iranie. Zdaniem Michała Kosmana podpisanie porozumień Abrahamowych było sukcesem amerykańskiej administracji, zwłaszcza że udało się zbliżyć do siebie państwa bliskowschodnie i utworzyć przeciwwagę dla Iranu. Co więcej, zawarcie owych porozumień może wpłynąć na umocnienie położenie Izraela w regionie[49], co także potwierdza tezę o zachodzących zmianach w regionalnym układzie sił. Nawiązując do współpracy izraelsko-emirackiej na płaszczyźnie bezpieczeństwa, warto wspomnieć o udziale we wspólnych ćwiczeniach wojskowych na Morzu Czerwonym, które miały miejsce w 2021 roku. Do innych przykładów należą uzyskanie dostępu do nowoczesnych technologii oferowanych przez Izrael oraz zakup systemu obrony powietrznej przez ZEA. Konieczność ich zakupu wynikała ze wzrostu zagrożeń ze strony ugrupowań wspieranych przez Iran (m.in. Huti w Jemenie). Ataki dokonane na terytorium ZEA oraz Arabii Saudyjskiej w latach 2021-2022 są tego dowodem[50].

Warto także odnieść się do inicjatyw multilateralnych utworzonych po 2020 roku. Pierwszą z nich jest The Negev Forum, które obejmuje państwa takie jak Egipt, ZEA, Bahrajn, Maroko, Stany Zjednoczone i Izrael. Pierwszy szczyt odbył się w dniach 27-28 marca 2022 roku i celem tej inicjatywy jest promowanie współpracy między państwami na różnych płaszczyznach w celach pokojowych z korzyścią dla całego regionu. Dość szybko pojawiły się rozbieżności między uczestnikami platformy ze względów politycznych, powiązanych z konfliktem izraelsko-palestyńskim, co zmniejszyło częstotliwość organizowanych spotkań[51].

Wśród innych inicjatyw można wyróżnić I2U2, czyli grupę składającą się z czterech państw, tj. Izrael, Indie, USA, ZEA. Powstała ona w październiku 2021 roku z myślą o inwestycjach w strategicznych sektorach gospodarki: żywność, czysta energia, klimat, przedsięwzięcia w przestrzeni kosmicznej (*space venture*)[52].

Jak można zauważyć, kwestia palestyńska w wyżej wymienionych dokumentach i przedsięwzięciach nie pojawia się w ogóle. Została ona poruszona krótko w porozumieniach Abrahamowych, choć jak zapewnił w swojej rozmowie z Palestyńczykami mieszkającymi w ZEA emiracki minister spraw zagranicznych Abdullah ibn Zajjid al-Nahajjan, *opcja pokoju jest strategiczna i konieczna dla regionu i ten wybór nie odbędzie się kosztem naszego historycznego wsparcia dla kwestii palestyńskiej* [...][53]. Trzy lata póź-

[49] M.M. Kosman, *Abraham Accords*..., s. 116-117.

[50] *Timeline: UAE under Drone, Missile Attacks*, Al Jazeera, 3 II 2022, [online] https://www.aljazeera.com/news/2022/2/3/timeline-uae-drone-missile-attacks-houthis-yemen, 17 II 2024; S. Vakil, N. Quilliam, *The Abraham Accords*..., s. 29-32.

[51] B. Ravid, *Scoop: Morocco Negev Forum Ministerial Meeting Postponed – Again*, Axios, 14 VI 2023, [online] https://www.axios.com/2023/06/14/morocco-negev-forum-postponed-again-israel-us, 18 II 2024; *The Negev Forum Working Groups and Regional Cooperation Framework*, U.S. Department of State, 10 I 2023, [online] https://www.state.gov/the-negev-forum-working-groups-and-regional-cooperation-framework/, 18 II 2024.

[52] I2U2, U.S. Department of State, [online] https://www.state.gov/i2u2/, 18 II 2024.

[53] سمو الشيخ عبدالله بن زايد للجالية الفلسطينية بالدولة: دولة الإمارات ستظل دائما الحاضنة الأمينة لكم و لأسركم, Ministry of Foreign Affairs United Arab Emirates, 1 IX 2020, [online] https://www.mofa.gov.ae/ar-ae/mediaa hub/news/2020/9/1/01-09-2020-uae-palestine, 18 II 2024.

niej, w październiku 2023 roku, doszło do eskalacji działań zbrojnych między Hamasem a Izraelem, które przerodziły się w wojnę. Do stycznia 2025 roku w Strefie Gazy pochłonęła ona blisko 50 tysięcy ofiar śmiertelnych. Jest to zatem kolejny, kluczowy moment weryfikujący działania państw bliskowschodnich w tym trwającym od dekad konflikcie.

STANOWISKO ZEA WOBEC STRON KONFLIKTU

Ataki dokonane 7 października przez Hamas po stronie izraelskiej granicy zostały uznane przez emirackich decydentów politycznych za *poważną eskalację* (*serious and grave escalation*)[54]. W opublikowanym stanowisku nawoływano również do ochrony ludności po obydwu stronach, zarówno izraelskiej, jak i palestyńskiej. Wraz z eskalacją konfliktu pojawiały się kolejne wypowiedzi i stanowiska; za przykład można podać następujący fragment ze strony ministerstwa spraw zagranicznych ZEA z listopada 2023 roku: *Zjednoczone Emiraty Arabskie wezwały społeczność międzynarodową do* [...] *przyspieszenia wszelkich wysiłków na rzecz osiągnięcia kompleksowego i sprawiedliwego pokoju, jednocześnie zapobiegając wciągnięciu regionu na nowy poziom przemocy, napięcia i niestabilności*[55].

Dalszy rozwój działań zbrojnych i rosnąca liczba ofiar po stronie palestyńskiej były powodami do krytyki działania Izraela, zwłaszcza ataków bombowych na szpitale w Strefie Gazy. Zwrócono także uwagę na komentarze izraelskich ministrów odnoszące się do użycia broni jądrowej na tym obszarze. Nie jest to jedyna sytuacja, która spotkała się ze sprzeciwem rządu emirackiego. Na początku stycznia 2024 roku ponownie skrytykowano wypowiedzi izraelskich ministrów, tym razem nawiązujące do przymusowej relokacji Palestyńczyków, a także ponownego zajęcia i budowy osiedli w Strefie Gazy. Jak wynika ze stanowiska ZEA, tego typu oświadczenia, nazwane także ekstremistycznymi, przyczyniają się do dalszej eskalacji i niestabilności w regionie[56].

W podobnym tonie utrzymane są wypowiedzi byłej stałej przedstawicielki ZEA przy ONZ, Lany Nusseibeh, na forum organizacji. Warto w tej kwestii wspomnieć, że w latach 2022-2023 Zjednoczone Emiraty Arabskie pełniły funkcję niestałego

[54] *UAE Calls Hamas Attacks on Israel a „Serious And Grave Escalation"*, Reuters, 8 X 2023, [online] https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-calls-hamas-attacks-israel-serious-grave-escalation-2023-10-08/, 19 II 2024. Hamas jest postrzegany przez ZEA jako zagrożenie egzystencjalne ze względu na jego islamistyczną ideologię i powiązania z Bractwem Muzułmańskim.

[55] *UAE Strongly Condemns Israeli Bombing of Vicinity of Jordanian Field Hospital in Gaza*, United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs, 15 XI 2023, [online] https://www.mofa.gov.ae/en/mediahub/news/2023/11/15/15-11-2023-uae-ghaza-hospital, 19 II 2024.

[56] *Tamże*; *UAE Condemns in the Strongest Terms Statements by Two Israeli Ministers*, United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs, 4 I 2024, [online] https://www.mofa.gov.ae/en/mediahub/news/2024/1/4/4-1-2024-uae-ghaza, 19 II 2024; *Israeli Minister Renews Call for Striking Gaza with „Nuclear Bomb"*, Anadolu Ajansı, 24 I 2024, [online] https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israeli-minister-renews-call-for-striking-gaza-with-nuclear-bomb-/3117351, 15 VIII 2026.

członka Rady Bezpieczeństwa ONZ, co także miało wpływ na zwiększoną aktywność ZEA i propagowanie pokojowych inicjatyw[57], zgodnych z ogólną strategią państwa. Jak wynika z poszczególnych stanowisk, potępiono działania Hamasu i przetrzymywanie zakładników, jak i skrytykowano postępowanie Izraela w wojnie. Dodano jednak, że każda ze stron – Izrael i przyszłe państwo palestyńskie – ma prawo do zapewnienia bezpieczeństwa na swoim terytorium, aczkolwiek *prawdziwe i trwałe bezpieczeństwo Izraela pozostanie ulotne, jeśli będzie budowane na ciągłym zaprzeczaniu niezbywalnemu prawu narodu palestyńskiego do samostanowienia. Każda polityka, która stara się ukryć ten fakt, jest skazana na porażkę* [*Any policy that seeks to obscure that fact is doomed to failure*][58]. Dlatego też w wystąpieniach ambasadorki ZEA przy ONZ nawoływano do natychmiastowego zawieszenia broni, umożliwienia dostarczenia pomocy humanitarnej i podjęcia wszelkich kroków w celu doprowadzenia do rozwiązania dwupaństwowego. Wraz z pogarszającą się sytuacją humanitarną kładziono nacisk na zapewnienie pomocy humanitarnej i w tym celu przygotowano projekty rezolucji. Rezolucje nr 2712 (2023) i 2720 (2023) wzywają następująco do przedłużonych „przerw humanitarnych", aby ułatwić dostarczanie podstawowych towarów, otwarcie granic w Strefie Gazy oraz powołania Starszego Koordynatora ds. Pomocy Humanitarnej i Odbudowy w Strefie Gazy. Pomijając rozbieżności na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ (wstrzymanie się od głosu USA, Rosji i Wielkiej Brytanii w przypadku rezolucji 2712, w drugim zaś uczyniły to Stany Zjednoczone i Rosja), rezolucje ostatecznie przyjęto, co skutkowało tymczasowym zatrzymaniem działań zbrojnych w dniach 24-30 listopada 2023 roku, udzieleniem pomocy humanitarnej oraz wyznaczeniem koordynatora sprawującego kontrolę nad dostarczaną pomocą do Strefy Gazy[59].

W lutym 2024 roku przedstawiono stanowisko na posiedzeniu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie działań Izraela na okupowanym terytorium Palestyny oraz we Wschodniej Jerozolimie. Jest ono odzwierciedleniem wypowiedzi Nusseibeh – ponownie nawołuje do zakończenia wojny i powstania państwa palestyńskiego, uznając okupowanie terytoriów przez Izrael za nielegalne[60].

[57] *The UAE's UNSC Membership Furthered Multilateral Action in a Polarized World*, Emirates Policy Center, 29 XII 2023, [online] https://epc.ae/en/details/brief/the-uae-s-unsc-membership-furthered-multilateral-action-in-a-polarized-environment, 20 II 2024.

[58] *UAE Explanation of Vote After the Vote at the UN Security Council Meeting on the Situation in the Middle East, Including the Palestinian Question*, Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations, 15 XI 2023, [online] https://uaeun.org/statement/uae-unsc-eovgazaafter-15nov/, 20 II 2024.

[59] *Adopting Resolution 2712 (2023*), *Security Council Calls for „Urgent and Extended" Humanitarian Pauses in Gaza, Immediate Release of Hostages*, United Nations, 15 XI 2023, [online] https://press.un.org/en/2023/sc15496.doc.htm, 21 II 2024; *UN Appoints Gaza Humanitarian Relief Coordinator Following Aid Vote*, Voice of America, 26 XII 2023, [online] https://www.voanews.com/a/un-appoints-gaza-humanitarian-relief-coordinator-following-aid-vote/7413360.html, 21 II 2024.

[60] *UAE Statement at the International Court of Justice Meeting on the Legal Consequences Arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, Including East Jerusalem*, Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United States, 21 II 2024, [online] https://uaeun.org/statement/uae-unga-icjpalestine-21feb/, 8 IV 2024.

Co się tyczy relacji emiracko-izraelskich, władze w Abu Zabi podtrzymały stanowisko o niezrywaniu stosunków dyplomatycznych z Izraelem. Anwar Gargash stwierdził, że *Zjednoczone Emiraty Arabskie podjęły strategiczną decyzję, a strategiczne decyzje są długoterminowe*. Jak dodano, Abu Zabi podjęło również wysiłki w ramach kolektywnego podejścia wobec konfliktu, a także wywarcia presji na Izrael w celu znalezienia politycznego rozwiązania[61].

Rozbieżności wśród państw arabskich co do stanowiska wobec Izraela pojawiły się na forach organizacji regionalnych. Na połączonym szczycie Ligi Państw Arabskich i Organizacji Współpracy Muzułmańskiej w Rijadzie potępiono działania Izraela i wspólnie uznano, że Izrael jako okupant jest odpowiedzialny za kontynuację i zaostrzanie konfliktu, a dalsza eskalacja zagraża stabilności regionu oraz bezpieczeństwu międzynarodowemu[62]. Nie zdołano jednak się porozumieć co do kwestii stanu relacji z Izraelem – kilka państw zaproponowało zerwanie stosunków dyplomatycznych, aczkolwiek jak wynika z podanych informacji, ZEA i Bahrajn nie przystały na proponowane warunki[63].

Zjednoczone Emiraty Arabskie zaangażowały się w działania w ramach operacji humanitarnej „Tarahum for Gaza" będącej częścią ogólnej kampanii „Gallant Knight 3" zainicjowanej 5 listopada 2023 roku. Dostarczenie żywności i środków medycznych oraz utworzenie szpitali polowych są najważniejszymi aspektami pomocy udzielanej przez Emiratczyków[64]. W grudniu 2024 roku emiracka agencja prasowa Emirates News Agency (WAM), powołując się na niemieckie media oraz dane z Financial Tracking Service Biura ONZ ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej, podała do wiadomości, że ZEA zajęły przewodnią pozycję pod względem udzielania pomocy mieszkańcom Strefy Gazy w okresie trwania wojny i jej wartość wyniosła blisko 828 milionów dolarów[65]. Należy zaznaczyć, że zapewniane wsparcie jest elementem emirackiej polityki zagranicznej i wyrazem tego jest wypowiedź zmarłego w 2004 roku ojca-założyciela ZEA, szejka Zajida ibn Sultana al-Nahajjana: *Pomoc zagraniczna jest jednym z podstawowych filarów naszej polityki zagranicznej. Wierzymy bowiem, że nie ma dla*

[61] *UAE to Maintain „Strategic Decision" on Israel Ties amid Gaza War: Anwar Gargash*, Al Arabiya English, 4 I 2024, [online] https://english.alarabiya.net/News/gulf/2024/01/04/UAE-to-maintain-strategic-decision-on-Israel-ties-amid-Gaza-war-Anwar-Gargash, 20 II 2024.

[62] *Joint Arab Islamic Extraordinary Summit Adopts Resolution on Israeli Aggression against the Palestinian People*, Saudi Press Agency, 12 XI 2023, [online] https://www.spa.gov.sa/en/N1996072, 20 II 2024.

[63] *Arab, Muslim Leaders Slam Israel, but Differ on Response*, France24, 11 XI 2023, [online] https://www.france24.com/en/live-news/20231111-gaza-in-spotlight-as-arab-muslim-blocs-meet-in-saudi, 20 II 2024.

[64] *UAE President Orders Launch of „Gallant Knight 3" Humanitarian Operation to Support People of Gaza*, Emirates News Agency, 5 XI 2023, [online] https://wam.ae/article/3urxki-uae-president-orders-launch-gallant-knight, 20 II 2024; *„Tarahum for Gaza" Campaign Activities Set to Continue in Abu Dhabi and Ajman*, United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs, 8 XI 2023, [online] https://www.mofa.gov.ae/en/mediahub/news/2023/11/8/8-11-2023-uae-ghaza, 20 II 2024.

[65] *UAE Tops Gaza Support with $828 Million Contribution, Representing 42 percent of Total Aid by last November*, Emirates News Agency, 5 XII 2024, [online] https://www.wam.ae/en/article/149541k-uae-tops-gaza-support-with-us828-million, 26 III 2025.

nas prawdziwej korzyści z bogactwa, które posiadamy, jeśli nie dotrze ono również do potrzebujących, gdziekolwiek się znajdują i niezależnie od ich narodowości czy przekonań[66]. Zgodnie z informacjami podanymi przez WAM, od 1971 roku na tę pomoc przeznaczono 98 miliardów dolarów, plasując Emiraty w czołówce państw[67] w wysiłkach na rzecz poprawienia warunków życia osób będących w potrzebie.

ZJEDNOCZONE EMIRATY ARABSKIE W OBLICZU REGIONALNYCH WYZWAŃ

Podczas kolejnego wydarzenia Abu Dhabi Strategic Debate w listopadzie 2024 roku, Anwar Gargash powiedział, że *złożoność regionu wymaga pewnej ręki oraz jasnej i spójnej wizji* [*The complexities of the region require a steady hand and a clear and consistent vision*][68]. Decydenci polityczni Emiratów słusznie zauważają konieczność wdrożenia współpracy w regionie w celu zwalczenia wspólnych zagrożeń. W 2024 roku pojawiły się jednak nowe wyzwania, które wymagały natychmiastowej reakcji. W kwietniu doszło do eskalacji działań zbrojnych na terenie Izraela – Iran użył około trzystu rakiet balistycznych i dronów w odwecie za atak na irański konsulat w Syrii. Było to pierwsze w historii bezpośrednie użycie broni przez Iran przeciwko Izraelowi, tym samym narażając region na eskalację konfliktu. Kraje Zatoki Perskiej w odpowiedzi na zachodzące wydarzenia podjęły się rozmów z Iranem, Jordanią, USA oraz członkami GCC w celu deeskalacji napięć i zapobieżenia dalszemu rozwojowi konfliktu[69]. W październiku Iran ponownie zaatakował Izrael, kierując w jego stronę ponad dwieście rakiet, co spotęgowało skalę zagrożenia, jakie mogłoby powstać w wyniku potencjalnego konfliktu między państwami.

Pod koniec 2024 roku miały również miejsce trzy kluczowe procesy, determinujące regionalny układ sił – rozmowy nad zawieszeniem broni między Hamasem a Izraelem, upadek rządu Bashara al-Assada w Syrii i wkroczenie na scenę polityczną Ahmada al-Shary, byłego bojownika Al-Kaidy i przywódcy ugrupowania Hayat Tahrir asz-Szam, oraz powrót Donalda Trumpa do Białego Domu. Szczególnie istotny jest proces zawieszenia broni, nad którym pracowali wspólnie Katar, Egipt i Stany Zjednoczone[70].

[66] *The UAE's Aid to Foreign Countries*, United Arab Emirates government website, 16 VII 2024, [online] https://u.ae/en/information-and-services/charity-and-humanitarian-work/the-uae-aid-to-foreign-countries, 26 III 2025.

[67] *UAE Foreign Aid Hit AED 360 Billion since 1971*, Emirates News Agency, 3 XII 2024, [online] https://www.wam.ae/en/article/b6i89id-uae-foreign-aid-hit-aed-360-billion-since-1971, 26 III 2025.

[68] Speech by H.E. Dr Anwar Gargash Abu Dhabi Strategic Debate 2024, Emirates Policy Center, 11 XI 2024, https://epc.ae/api/file/download/6d44d130-9140-45bd-9a49-4b43543c8093.pdf, s. 6.

[69] S. Nakhoul, P. Magid, *Gulf States, Vulnerable but Influential, Seek to Stop New Iran-Israel War*, Reuters, 14 IV 2025, [online] https://www.reuters.com/world/middle-east/gulf-states-vulnerable-influential-seek-stop-new-iran-israel-war-2024-04-14/, 26 III 2025.

[70] J. Zanotti, J.M. Sharp, *Israel and Hamas Conflict in Brief: Overview, U.S. Policy, and Options for Congress*, Congressional Research Service, Report R47828, 4 X 2024, https://www.congress.gov/crs-product/R47828, s. 5-6.

O zaprowadzeniu pokoju i wdrożeniu koncepcji niepodległego państwa palestyńskiego mówił Gargash podczas spotkania w Abu Zabi w 2024 roku[71], co podkreśla niezmienne stanowisko władz szejkanatu wobec wojny. Minister spraw zagranicznych ZEA, szejk Abdullah ibn Zajid al-Nahajjan, w odpowiedzi na wizję premiera Netanjahu wobec przyszłości Strefy Gazy, będącej w jego strategii *de facto* nadal pod kontrolą Izraela, we wrześniu 2024 roku przedstawił stanowisko kraju wobec planów odbudowy zniszczonego obszaru. Abu Zabi nie wyraziło aprobaty wobec planów premiera Izraela i minister podkreślił, że w takim przypadku nie zaangażuje się w odbudowę Strefy Gazy. Jedynym akceptowalnym warunkiem jest niepodległe i suwerenne państwo palestyńskie, którego rząd *spełni nadzieje i aspiracje braterskiego narodu palestyńskiego* [...][72]. Co się tyczy samego porozumienia w sprawie zawieszenia broni, przedstawiono trzy etapy, w trakcie których przewidywano zaprzestanie wymiany ognia między stronami wojny, uwolnienie więźniów i jeńców oraz umożliwienie powrotu Palestyńczykom do własnych domów[73]. Jest to proces rozłożony na najbliższe kilka lat, lecz jego trwałość jest kwestionowana z uwagi na kontynuowanie bombardowań przez stronę izraelską w Strefie Gazy.

ZAKOŃCZENIE

W analizie prześledzono ścieżkę rozwoju stosunków izraelsko-emirackich oraz wskazano na czynniki, które zbliżyły do siebie obydwa państwa. Pod uwagę wzięto zmienne zarówno z poziomu państwa, jak i systemu międzynarodowego. To umożliwiło ukazanie decyzji podejmowanych przez Zjednoczone Emiraty Arabskie wobec stron konfliktu. Istotnym elementem analizy jest geneza stosunków między Izraelem a ZEA oraz skutki zawarcia porozumień Abrahamowych, które doprowadziły do rozkwitu tej relacji na wielu płaszczyznach. Niniejsza analiza została przedstawiona z perspektywy realizmu neoklasycznego, w której za zmienną interweniującą wybrano percepcję decydentów politycznych. Odniesiono się również do potencjału Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz ich zwiększonej aktywności w regionie, która z definicji wykracza poza tradycyjne zachowanie małych państw.

Zjednoczone Emiraty Arabskie stanowią przykład państwa, które w sposób strategiczny wykorzystało swoje ograniczenia i możliwości. Decydenci polityczni ZEA dokonali kalkulacji politycznych i gospodarczych, utrzymując państwo w bezpiecznym położeniu. Postępowano zatem zgodnie z interesem narodowym, tzn. unikano zaangażowania na tle militarnym i optowano za rozwiązaniem dwupaństwowym,

[71] Speech by H.E (2024)..., s. 7.

[72] *UAE Says it Will not Back Post-War Gaza Plans without Palestinian State*, Al Jazeera, 14 IX 2024, [online] https://www.aljazeera.com/news/2024/9/14/uae-says-it-will-not-back-post-war-gaza-plans-without-palestinian-state, 26 III 2025.

[73] Al Jazeera Staff, *What Do We Know about the Israel-Hamas Ceasefire Deal in Gaza?* Al Jazeera, 15 I 2025 [online] https://www.aljazeera.com/news/2025/1/15/what-do-we-know-about-the-israel-gaza-ceasefire-deal, 26 III 2025.

reprezentując wspólną z pozostałymi państwami postawę wobec udzielenia wsparcia Palestyńczykom. Rola ZEA sprowadziła się do udzielania pomocy humanitarnej oraz działania na forum organizacji międzynarodowych. Jak podkreślają emirackie media, Zjednoczone Emiraty Arabskie są wschodzącym liderem w niesieniu pomocy humanitarnej, których wysiłki mogłyby znaleźć zastosowanie w Strefie Gazy. Tym samym pojęcie „małego państwa" zanika na rzecz regionalnej średniej potęgi[74].

Pomimo dążeń pokojowych oraz utrzymania porządku regionalnego, o którym zapis widnieje w porozumieniach Abrahamowych, należy stwierdzić, że porozumienia te odegrały znikomą rolę w wojnie. W dokumencie można odnaleźć krótką wzmiankę o kwestii palestyńskiej, aczkolwiek nie stanowi ona głównego punktu odniesienia. Porozumienia te dotyczą wyłącznie opcji rozwoju bilateralnej współpracy izraelsko-emirackiej, a nie bezpośredniej propozycji rozwiązania kwestii palestyńskiej. Można natomiast przyjąć, że zbliżenie izraelsko-arabskie mogłoby pomóc w procesie pokojowym, jako że widnieją zapisy o pozytywnym wpływie porozumień na bezpieczeństwo regionu. Niemniej jednak o marginalnym znaczeniu tej kwestii świadczą wypowiedzi premiera Netanjahu, w których nie zgadza się na rozwiązanie dwupaństwowe, twierdząc, że zagraża to bezpieczeństwu Izraela[75]. Jak można zauważyć, wizja pokoju i stabilizacji w regionie Bliskiego Wschodu jest nadal daleka od realizacji.

Odnosząc się bezpośrednio do relacji izraelsko-emirackich, utrzymanie stosunków dyplomatycznych jest wynikiem kalkulacji strategicznych. Można zauważyć, że wypowiedzi władz ZEA wobec Izraela z czasem stawały się bardziej stanowcze, choć nie próbowano zdecydować się na zerwanie stosunków dyplomatycznych. Na podstawie przeprowadzonej analizy można wyodrębnić dwa scenariusze, które przybliżają konsekwencje podjęcia poszczególnych decyzji. W pierwszym przypadku utrzymanie stosunków dyplomatycznych z Izraelem zapewnia regionalną równowagę w układzie sił. Zdołano powiększyć grono państw znajdujących się w strefie oddziaływania wpływów amerykańskich. Choć Iran jest odmiennie postrzegany przez państwa arabskie i Izrael, to jednak normalizacja tych stosunków pozwoliła utrzymać równowagę, zwłaszcza w świetle niepewności stwarzanych przez stopniowe ograniczenie obecności USA w regionie. Dodatkowym czynnikiem mającym do pewnego stopnia wpływ na zmniejszenie ryzyka eskalacji sporu sunnicko-szyickiego jest porozumienie między Iranem a Arabią Saudyjską zawarte w marcu 2023 roku oraz pozostałe procesy zbliżenia między państwami regionu[76]. W drugim scenariuszu, zakładającym zerwanie stosunków z Jerozolimą, doszłoby do zaburzenia równowagi sił i możliwego wzrostu aktywności Iranu w regionie. Poza tym ten scenariusz nie leży w interesie Stanów Zjednoczonych, które próbują podtrzymać pozycję dominującą na Bliskim Wschodzie w świetle globalnej

[74] V. Ghanem, *Month of Successful Mediation Highlights Gulf's Growing Influence in Global Diplomacy*, „The National" 2025, 31 I, [online] https://www.thenationalnews.com/news/mena/2025/01/31/month-of-successful-mediation-highlights-gulfs-growing-influence-in-global-diplomacy/, 26 III 2025.

[75] A. Salman i in., *Netanyahu Again Rejects Palestinian Sovereignty Amid Fresh US Push for Two-State Solution*, CNN, 21 I 2024, [online] https://edition.cnn.com/2024/01/21/middleeast/netanyahu-palestinian-sovereignty-two-state-solution-intl/index.html, 21 II 2024.

[76] Dotyczy to rozmów ZEA z Turcją, Syrią i Iranem.

rywalizacji z Chinami. Choć trudno przewidzieć konsekwencje zerwania stosunków dyplomatycznych, to z pewnością wiele straciłyby zarówno podmioty gospodarcze, jak i same państwa, które podjęły się już wielu inicjatyw na rzecz zwiększenia napływu zagranicznego kapitału i rozwoju innych przedsięwzięć. Warto jednak zauważyć, że Izrael i ZEA nie są dla siebie istotnymi partnerami handlowymi, aczkolwiek to nie utrudnia rozkwitu współpracy na innych płaszczyznach, zwłaszcza inwestycji i bezpieczeństwa. Wszystkie te czynniki stały się impulsem do dalszych przemian w obrębie regionalnego porządku bliskowschodniego, przyczyniając się do jego przeobrażeń i kształtując dalszy bieg historii regionu.

BIBLIOGRAFIA

The Abraham Accords Declaration, U.S. Department of State, Washington, IX 2020, [online] https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/10/Abraham-Accords-signed-FINAL-15-Sept-2020-508-1.pdf.

Abraham Accords Peace Agreement: Treaty of Peace, Diplomatic Relations and Full Normalization between the United Arab Emirates and the State of Israel, U.S. Department of State, Washington, IX 2020, [online] https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf.

Adopting Resolution 2712 (2023), Security Council Calls for „Urgent and Extended" Humanitarian Pauses in Gaza, Immediate Release of Hostages, United Nations, 15 XI 2023, [online] https://press.un.org/en/2023/sc15496.doc.htm.

Ahn S.Y., *The Shifting Dynamics of Amity and Enmity in the Middle East: Analysing the 2023 Israel-Hamas War through the Framework of Regional Security Complex Theory*, „Asian Journal of Political Science" 2025, vol. 33(2), https://doi.org/10.1080/02185377.2025.2457159.

Almezaini Kh.S., *The UAE and Foreign Policy: Foreign Aid, Identities and Interests*, London–New York 2012.

Al Jazeera Staff, *What Do We Know about the Israel-Hamas Ceasefire Deal in Gaza?* Al Jazeera, 15 I 2025 [online] https://www.aljazeera.com/news/2025/1/15/what-do-we-know-about-the-israel-gaza-ceasefire-deal.

Alter E.C.F., Janardhan N., *Abraham Accords: Legal Interpretation and Scope for Collaboration with Asia*, EDA Insight, II 2021.

Al-Suwaidi Kh., *The UAE after the Arab Spring: Strategy for Survival*, London 2023.

Arab, Muslim Leaders Slam Israel, but Differ on Response, France24, 11 XI 2023, [online] https://www.france24.com/en/live-news/20231111-gaza-in-spotlight-as-arab-muslim-blocs-meet-in-saudi.

At UN Assembly, Israel's Netanyahu Claims Iran Harboring Secret Nuclear Site, United Nations, 27 IX 2018, [online], https://news.un.org/en/story/2018/09/1021192.

Bałenkowski K., *Relacje Izraela ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi. Od wrogości do strategicznego partnerstwa*, „Wschodnioznawstwo" 2025, t. 19, https://doi.org/10.4467/20827695WSC.25.019.22832.

Cengiz S., Battaloglu N.H., Al Qawasmi F., *Gulf States and Israel's War on Gaza: Variation in Responses and Policies*, Gulf Studies Centers, College of Arts and Sciences, Qatar University, 15 X 2024, https://www.qu.edu.qa/en-us/research/gulfstudies-center/documents/gaza%20report-%2024.10.pdf.

Cooper R.C., *The Future of Saudi-Israeli Relations is a Balancing Act between Palestinian and Regional Interests*, Atlantic Council, 22 II 2024, [online] https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/saudi-arabia-israel-two-state-gaza-normalization/.

Czaputowicz J., *Mapa współczesnego realizmu: realizm klasyczny, neorealizm, realizm neoklasyczny*, [w:] *Teoria realizmu w nauce o stosunkach międzynarodowych*, red. E. Haliżak, J. Czaputowicz, Warszawa 2014.

Chulov M., *Biden Rebuffed as US Relations with Saudi Arabia and UAE Hit New Low*, „The Guardian" 2022, 3 IV, [online] https://www.theguardian.com/us-news/2022/apr/03/us-relations-saudi-arabia-uae-oil-crisis.

Einhorn R., Nephew R., *The Iran Nuclear Deal: Prelude to Proliferation in the Middle East?*, Foreign Policy at Brookings, V 2016, Paper 11.

Esfandiary D., *New Order in the Gulf: The Rise of the UAE*, London 2022.

Feierstein G.M., Guzansky Y., *A Mixed Report Card: The Abraham Accords at Three*, Middle East Institute, 15 IX 2023, [online] https://www.mei.edu/publications/mixed-report-card-abraham-accords-three.

Galal A.M., *External Behavior of Small States in Light of Theories of International Relations*, „Review of Economics and Political Science" 2020, vol. 5, nr 1, https://doi.org/10.1108/REPS-11-2018-0028.

Ghanem V., *Month of Successful Mediation Highlights Gulf's Growing Influence in Global Diplomacy*, „The National" 2025, 31 I, [online] https://www.thenationalnews.com/news/mena/2025/01/31/month-of-successful-mediation-highlights-gulfs-growing-influence-in-global-diplomacy/.

Global Soft Power Index, United Arab Emirates Government website, 19 XI 2024 [online], https://u.ae/en/about-the-uae/uae-competitiveness/global-soft-power-index.

Grabowski W., *From Speech Acts to Extraordinary Measures – Securitization and Hybrid Warfare in Iran-Israel Relations*, „Przegląd Strategiczny" 2022, nr 15, https://doi.org/10.14746/ps.2022.1.9.

Grabowski W., *Zamach trrorystyczny Hamasu na Izrael (2023) – geneza i reperkusje dla państw Zatoki Perskiej*, „Forum Nauk Społecznych" 2024, nr 2, https://doi.org/10.31648/fns.10248.

Guzansky Y., *Strategic Hedging by Non-Great Powers in the Persian Gulf*, [w:] *Great Powers and Geopolitics. International Affairs in a Rebalancing World*, red. A. Klieman, Cham 2015.

Hassan I., *The UAE: A Small State with Regional Middle Power Aspirations*, [w:] *Unfulfilled Aspirations: Middle Power Politics in the Middle East*, red. A. Saouli, New York 2020.

I2U2, U.S. Department of State, [online] https://www.state.gov/i2u2/.

Israel, UAE Sign Free Trade Pact into Effect, Reuters, 26 III 2023, [online] https://www.reuters.com/world/middle-east/israel-uae-sign-free-trade-pact-into-effect-2023-03-26 /.

Israeli Minister Renews Call for Striking Gaza with „Nuclear Bomb", Anadolu Ajansı, 24 I 2024, [online] https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israeli-minister-renews-call-for-striking-gaza-with-nuclear-bomb-/3117351.

Joint Arab Islamic Extraordinary Summit Adopts Resolution on Israeli Aggression against the Palestinian People, Saudi Press Agency, 12 XI 2023, [online] https://www.spa.gov.sa/en/N1996072.

Jones C., Guzansky Y., *Fraternal Enemies: Israel and the Gulf Monarchies*, New York 2019.

Kamrava M., *Hierarchy and Instability in the Middle East Regional Order*, „International Studies Journal (ISJ)" 2018, vol. 14, nr 4, [online] https://www.isjq.ir/article_89791_b0892459a-65399d28e290b7a0ce8943f.pdf.

Khalid N., Mat B., *Responses of Gulf States to the Palestine-Israel Conflict in Post 7th October 2023*, „SINERGI: Journal of Strategic Studies & International Affairs" XII 2024, vol. 4, nr 2, https://doi.org/10.17576/sinergi.0402.2024.07.

Kirmanj Sh., Tofik R., *The UAE's Foreign Policy Drivers*, „Middle East Policy" 2023, vol. 30, nr 4, https://doi.org/10.1111/mepo.12717.

Kosman M.M., *Abraham Accords against the Backdrop of the Middle East Political Mosaic*, „Przegląd Strategiczny" 2022, nr 15, https://doi.org/10.14746/ps.2022.1.7.

Kozub-Karkut M., *Realizm neoklasyczny w perspektywie teorii stosunków międzynarodowych i polityki zagranicznej*, Kraków 2020.

Mathews S., *US Names UAE Major Defence Partner as Middle East Tensions Soar*, Middle East Eye, 23 IX 2024, https://www.middleeasteye.net/news/biden-and-uae-nahyan-meet-abu-dhabi-hopes-business-trump-middle-east-tensions.

Metz H.CH., *Saudi Arabia: A Country Study*, Washington 1992.

Nakhoul S., Magid P., *Gulf States, Vulnerable but Influential, Seek to Stop New Iran-Israel War*, Reuters, 14 IV 2025, [online] https://www.reuters.com/world/middle-east/gulf-states-vulnerable-influential-seek-stop-new-iran-israel-war-2024-04-14/.

Rahman O.H., *The Emergence of GCC-Israel Relations in a Challenging Middle East*, Brooking Doha Center, Policy Note, VII 2021.

The Negev Forum Working Groups and Regional Cooperation Framework, U.S. Department of State, 10 I 2023, [online] https://www.state.gov/the-negev-forum-working-groups-and-regional-cooperation-framework/.

Ravid B., *Scoop: Morocco Negev Forum Ministerial Meeting Postponed – Again*, Axios, 14 VI 2023, [online] https://www.axios.com/2023/06/14/morocco-negev-forum-postponed-again-israel-us.

Ripsman N.M., *Neoclassical Realism*, [w:] *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*, red. N. Roy, New York 2017, https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.36.

Ripsman N.M., Taliaferro J.W., Lobell S.E., *Neoclassical Realist Theory of International Politics*, New York 2016.

Salman A. i in., *Netanyahu Again Rejects Palestinian Sovereignty Amid Fresh US Push for Two-State Solution*, CNN, 21 I 2024, [online] https://edition.cnn.com/2024/01/21/middle-east/netanyahu-palestinian-sovereignty-two-state-solution-intl/index.html.

Soubrier E., *Evolving Foreign and Security Policies: A Comparative Study of Qatar and the United Arab Emirates*, [w:] *The Small Gulf States: Foreign and Security Policies Before and After the Arab Spring*, red. J.-M. Rickli, Kh.S. Almezaini, New York 2017.

Speech by H.E. Dr Anwar Gargash in ADSD 2020, Emirates Policy Center, 8 XI 2020, [online] https://epc.ae/en/details/news/speech-by-he-dr-anwar-gargash-in-adsd-2020.

Speech by H.E. Dr Anwar Gargash. Abu Dhabi Strategic Debate 2024, Emirates Policy Center, 11 XI 2024, https://epc.ae/api/file/download/6d44d130-9140-45bd-9a49-4b43543c8093.pdf.

Strategy of the Ministry of Foreign Affairs 2023-2026, United Arab Emirates government website, 10 X 2023, [online] https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and--awards/strategies-plans-and-visions/foreign-affairs/strategy-of-the-ministry-of-foreign-affairs-2026.

Szalai M., *The Foreign Policy of Smaller Gulf States: Size, Power, and Regime Stability in the Middle East*, New York 2022.

„Tarahum for Gaza" Campaign Activities Set to Continue in Abu Dhabi and Ajman, United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs, 8 XI 2023, [online] https://www.mofa.gov.ae/en/mediahub/news/2023/11/8/8-11-2023-uae-ghaza.

Thomas C., *Iran: Background and U.S. Policy*, Congressional Research Service, 22 IV 2024, Report No. R47321, https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R47321.

Timeline: UAE under Drone, Missile Attacks, Al Jazeera, 3 II 2022, [online] https://www.aljazeera.com/news/2022/2/3/timeline-uae-drone-missile-attacks-houthis-yemen.

Top 100 Largest Sovereign Wealth Fund Rankings by Total Assets, Sovereign Wealth Fund Institute, [online] https://www.swfinstitute.org/fund-rankings/sovereign-wealth-fund.

Trade and Security Ties Are Knitting Israel into Its Region, „The Economist" 2022, 22 IX, [online] https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/09/22/trade-and-security-ties-are-knitting-israel-into-its-region.

Triantama F., *United Arab Emirates–Israel Rapproachment: A Rational Choice of Emiratis*, „Journal of International Studies" 2023, vol. 19, nr 1, https://doi.org/10.32890/jis2023.19.1.7.

UN Appoints Gaza Humanitarian Relief Coordinator Following Aid Vote, Voice of America, 26 XII 2023, [online] https://www.voanews.com/a/un-appoints-gaza-humanitarian-relief-coordinator-following-aid-vote/7413360.html.

UAE and Israel Sign Comprehensive Economic Partnership Agreement to Advance Bilateral Trade Beyond USD 10 Billion in 5 years, United Arab Emirates Ministry of Economy, 31 V 2022, [online] https://www.moet.gov.ae/en/-/uae-and-israel-sign-comprehensive-economic-partnership-agreement-to-advance-bilateral-trade-beyond-usd-10-billion-in-5-years.

The UAE and Israel: Three Years of Progress, Embassy of the United Arab Emirates, Washington, 14 IX 2023, [online] https://www.uae-embassy.org/sites/default/files/2023-09/230914%20The%20UAE%20and%20Israel-%20Three%20Years%20of%20Progress%20FINAL.pdf.

UAE Calls Hamas Attacks on Israel a „Serious And Grave Escalation", Reuters, 8 X 2023, [online] https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-calls-hamas-attacks-israel-serious-grave-escalation-2023-10-08/.

UAE Condemns in the Strongest Terms Statements by Two Israeli Ministers, United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs, 4 I 2024, [online] https://www.mofa.gov.ae/en/mediahub/news/2024/1/4/4-1-2024-uae-ghaza.

UAE Continues to Lead as Regional Hub for Trade, Business, Travel: World Bank, Emirates News Agency, 18 XI 2024 [online], https://www.wam.ae/en/article/b69arum-uae-continues-lead-regional-hub-for-trade-business.

UAE Explanation of Vote After the Vote at the UN Security Council Meeting on the Situation in the Middle East, Including the Palestinian Question, Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United Nations, 15 XI 2023, [online] https://uaeun.org/statement/uae-unsc-eovgazaafter-15nov/.

UAE Foreign Aid Hit AED 360 Billion Since 1971, Emirates News Agency, 3 XII 2024, [online] https://www.wam.ae/en/article/b6i89id-uae-foreign-aid-hit-aed-360-billion-since-1971.

UAE Non-Oil Foreign Trade Totals AED 2.233 Trillion in 2022 Setting New Growth Record, United Arab Emirates Ministry of Economy, 6 II 2023, [online] https://www.moec.gov.ae/en/-/uae-non-oil-foreign-trade-totals-aed-2.233-trillion-in-2022-setting-new-growth-record.

UAE President Orders Launch of „Gallant Knight 3" Humanitarian Operation to Support People of Gaza, Emirates News Agency, 5 XI 2023, [online] https://wam.ae/article/3urxki-uae-president-orders-launch-gallant-knight.

UAE Says it Will not Back Post-War Gaza Plans without Palestinian State, Al Jazeera, 14 IX 2024, [online] https://www.aljazeera.com/news/2024/9/14/uae-says-it-will-not-back-post-war-gaza-plans-without-palestinian-state.

UAE Statement at the International Court of Justice Meeting on the Legal Consequences Arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, Including East Jerusalem, Permanent Mission of the United Arab Emirates to the United States, 21 II 2024, [online] https://uaeun.org/statement/uae-unga-icjpalestine-21feb/.

UAE Strongly Condemns Israeli Bombing of Vicinity of Jordanian Field Hospital in Gaza, United Arab Emirates Ministry of Foreign Affairs, 15 XI 2023, [online] https://www.mofa.gov.ae/en/mediahub/news/2023/11/15/15-11-2023-uae-ghaza-hospital.

UAE to Maintain „Strategic Decision" on Israel Ties Amid Gaza War: Anwar Gargash, Al Arabiya English, 4 I 2024, [online] https://english.alarabiya.net/News/gulf/2024/01/04/UAE-to-maintain-strategic-decision-on-Israel-ties-amid-Gaza-war-Anwar-Gargash.

UAE Tops Gaza Support with $828 Million Contribution, Representing 42 Percent of Total Aid by Last November, Emirates News Agency, 5 XII 2024, [online] https://www.wam.ae/en/article/149541k-uae-tops-gaza-support-with-us828-million.

The UAE's Aid to Foreign Countries, United Arab Emirates government website, 16 VII 2024, [online] https://u.ae/en/information-and-services/charity-and-humanitarian-work/the-uae-aid-to-foreign-countries.

The UAE's UNSC Membership Furthered Multilateral Action in a Polarized World, Emirates Policy Center, 29 XII 2023, [online] https://epc.ae/en/details/brief/the-uae-s-unsc-membership-furthered-multilateral-action-in-a-polarized-environment.

Ulrichsen K.C., *Restoring Balance to UAE–Iran Relations*, Arab Center for Research & Policy Studies, 12 XII 2021, [online], https://www.dohainstitute.org/en/PoliticalStudies/Pages/Restoring-Balance-to-UAE-Iran-Relations.aspx.

US „Will Not Walk Away" from Middle East: Biden at Saudi Summit, Al Jazeera, 16 VII 2022, [online] https://www.aljazeera.com/news/2022/7/16/biden-lays-out-middle-east-strategy-at-saudi-arabia-summit.

Vakil S., Quilliam N., *The Abraham Accords and Israel–UAE Normalization: Shaping a New Middle East*, Chatam House Research Paper, 28 III 2023.

Younes A., *Israel to Open Office for Renewable Energy in Abu Dhabi*, Al Jazeera, 27 XI 2015, [online] https://www.aljazeera.com/news/2015/11/27/israel-to-open-office-for-renewable-energy-in-abu-dhabi.

Zaga M., *Israel and the United Arab Emirates: The Axis of Precedents*, [w:] *Israel's Relations with Arab Countries: The Unfulfilled Potential*, red. R. Kibrik, N. Goren, M. Kahana-Dagan, Ramat Gan 2021.

Zakaria F., *From Wealth to Power: The Unusual Origins of American's World Role*, Princeton 1998.

Zanotti J., Sharp J.M., *Israel and Hamas Conflict In Brief: Overview, U.S. Policy, and Options for Congress*, Congressional Research Service, Report No. R47828, 4 X, 2024, https://www.congress.gov/crs-product/R47828.

Zdanowski J., *Middle East 2024: Decoding the Complexities of a Regional System*, Kraków 2024.

Zielińska K., *The Role of United Arab Emirates in Palestinian Development: Foreign Policy Change and Potential for Pragmatic Engagement*, „Politeja" 2025, vol. 22, nr 6(100), https://doi.org/10.12797/Politeja.22.2025.100.15.

سمو الشيخ عبدالله بن زايد للجالية الفلسطينية بالدولة: دولة الإمارات ستظل دائما الحاضنة الأمينة لكم و لأسركم, Ministry of Foreign Affairs United Arab Emirates, 1 IX 2020, [online] https://www.mofa.gov.ae/ar-ae/mediahub/news/2020/9/1/01-09-2020-uae-palestine.

Aleksandra RYŚ – absolwentka kierunku stosunki międzynarodowe na Uczelni Łazarskiego w Warszawie oraz studiów azjatyckich na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Obecnie doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz analityczka w Khayrion. Zainteresowania badawcze obejmują stosunki międzynarodowe na Bliskim Wschodzie, politykę zagraniczną, bezpieczeństwo, gospodarki państw Zatoki Perskiej oraz rolę wielkich mocarstw na Bliskim Wschodzie.